

DEBRECZENI HIRLAP

Elfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy héra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős a kiadó lap tulajdonos

Kutasi Imre.

Szerkesztő:

L. Hornyák Viktor.

Szerkesztőség: Nagy-Fatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczy ház

Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel

Egyes szám 4 kr.

Pályaválasztás.

Debreczen, aug. 26.

(+) Nemsokára itt van a szeptember: az iskolásfiúk beiratási ideje. E fontos alkalomkor a sajtó soha sem mulasztja el figyelmébe ajánlani a szülőknél azokat, melyeknek dönteniök kellene a gyermekek pályaválasztására nézve.

Már elmúlt az az idő, midőn az uri gyermekek szülői visszaborzadtak attól, hogy gyermekek a kereskedelmi és ipari pályára lépjen; mióta a kereskedelmi és ipari oktatás magas fokra emelkedett nálunk, — e pályáknak is jut elég tanulója.

Azonban a zöm még mindig tódul a középiskolák felé, onnan az egyetemre és különösen a jogi pályára, mely folytonosan tultömött. Ugy látszott egy időben, mintha a kvalifikacionális törvény valamivel csökkentette volna a jogvégzett ifjúság tömegét azzal, hogy megnyitotta előtök a közigazgatási pályát, de néhány év alatt e hivatalok is beteltek és megint csak az ügyvédi pálya az, hova az ifjak jövőjük reményhorgonyát vetik.

A horgony azonban nem kapaszkodhat semmibe, legalább minden horgony nem, mert a jogszolgáltatás nem nyújthat elegendő tért annyi embernek urias megélhetésre. Ebből aztán következik a proletariatus és az, hogy a létért való küzdelemben, a kenyérvversenyben a ka-

paszkodók lejárják az ügyvédi tiszteltreméltó állást.

Ennek daczára mindenki ügyvéd akar lenni, holott kézzel fogható, miszerint a műgyetem, vagy az orvosi pálya sem megvetendő existenciát biztosít a rajta haladónak.

De meg aztán ezeken kívül is van még elég más szakiskola, melyek szintén olyan diplomát osztanak, a mivel az ifju megállapíthatja jövőjét.

Bár — mint említettük — most már nincs visszaborzadás a szakiskoláktól, de azért a magyar intelligencia csak mégis idegenkedik attól, holott nézzen meg csak egy kereskedőt, bankhivatalnokot, vagy magasabb iskolát végzett iparost, építész. Hát cserélne az egy, keserves fizetésen nyomorgó tisztviselővel?

És az a sajátságos, hogy éppen a tisztviselők, kik eléggé érzik pályájok nem-rózsás voltát, mondjuk, éppen a tisztviselők igyekeznek azon, hogy gyermekeik a nyomdokaikba lépjenek. Mert akármiképpen sikerüljön is fizetésemeléssel segíteni helyzetökön, bizony az a helyzet soha sem lesz rózsás. Különösen nem akkor, midőn olyan nagy tömegben özönlének oda és válogathatnak bennök még a tekintetben is: ki adja olcsóbban?

Ha arról van szó, hogy melyik uton jut az ifju gyorsabban a célhoz, kétségtelenül előnyt nyújtanak a szakiskolák, és ha például a közép keres-

kedelmi iskolát keresi föl a 14 éves fiu, 17 éves korában a szó szoros értelmében képesítve van arra, hogy a maga kenyerét megkeresse. Sőt képes arra is, hogy pár év alatt olyan, akár üzleti állást, akár hivatalt szerezzen, melynek jövedelméből saját költségén teljesítheti egy-éves katonai szolgálatát, míg a jogászok nyolcz-tíz esztendővel később végzik pályájukat és szemben találják magukat volt iskolatársaikkal, a kik már akkor a jövőjük alapjait építik erős, munkás kézzel.

Hivságos, könnyelmű dolog az, hogy a szülők minden módon urakat akarnak nevelni a fiaikból és nevelnek belőlük rabszolgákat, a kik le vannak kötve egy örökös tengődéshez és egész életükben a protekciót kergetik, mely nélkül nincs boldogulás.

A kik azt tapasztalják a maguk sorából, és azok nagyon sokan vannak, hogy szorgalmukkal és igyekezetükkel gondtalan életet biztosíthattak volna a gyakorlati pályán maguknak és családjuknak, ám értékesítsék a saját életük tanulmányát akkor, mikor fiaik részére pályát választanak. Mert bizony nem az az ur manapság, a kinek alaposan vagy csak szokásból a tekintetes czimet osztogatják és a ki a mellett a megélhetésnek nyomasztó gondjaival küzködik, mind ő maga, mind pedig legtöbb esetben családja is.

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

A sajtóhibákról.

— Irta: Rudnyánszky Gyula. —

Volt egyszer egy angol, a ki ezer darab aranyat ígért jutalmul egy sajtóhibátlan könyvért. Természetesen akadt rá pályázó: egy szedő, a ki megírta, kiszedte, kinyomtatatta s az angol urnak megküldötte munkáját. A pályamű előszava így kezdődött: „Az a j a t ó h i b á k r ó l s z á n d é k o z o m i r n i” . . . már tudniillik, hogy a sajtóhibákról akart értekezni a jámbor.

Ebből a meséből is kitétszik, hogy sajtótermék sajtóhiba nélkül alig képzelhető. Különösen a magyar könyvek s még inkább a magyar vidéki lapok hemzsegnek a sajtóhibáktól. Egyszer egy vidéki ujság kilencz hasábján nem kevesebb mint 683 sajtóhibát olvastam össze.

Azok már mindennapi, sablonszerű sajtóhibák, hogy Eszterházy h e n c z e g, X. plébános alperessé neveztetett ki, a fordító Schiller műveit orditotta, a poeta hallhatatlan remeket irt és a bálban a petrezselymet áruló hölgyekre figyelmeztetni szokták a rendőrséget. Ezek már csaknem oly bonmotórszamba mennek, mint az, hogy a Ruczaháti Tárogató legelső számában e helyett: „Felelős szerkesztő Katona József”, ez ékeskedett: „Félőleszörkesztő Katona József”.

Mellőzve a könyvek, a verses és prózai munkák mulattató sajtóhibáit, ez alkalommal csak

az ujságokból böngészek ki néhány pompás boldogombát.

Kezdem a „Nemzet”-en. A „Nemzet”-nek (mely különben még ma is ilyen ortografiával ír: critica, cacadu, cartya, actác!) leghíresebb sajtóhibája az volt, mikor egyik vezércikkében agyba-főbe dicsérte Tisza Kálmánt, aztán egy új kikezdésben így folytatta: Ez eszeveszett politika. . . T. i. E f e n t n e v e z e t t p o l i t i k a . . .

Ennek pendantja az „Egyetértés”-sel történt. Eötvös Károly szintén vezércikkben leírta, hogy mily erkölcsi és anyagi végromlásba döntötte Tisza Kálmán az országot. Aztán így kiáltott fel: „Ily tatárjáró vandál pusztításra eddig csakis az ellenzékét tartottuk képesnek.” Persze a kéziratban ellenség volt az.

A megboldogult „Hon” szintén gyakran neveltette meg olvasóit sajtóhibáival. György Aladár akadémiai tudósítása egyszer így hangzott: „Egy akadémikus szüréből kivetkeztette” a helyett, hogy: „művéből kivetkeztette.” Ugyanott jelent meg Komócsy gyászbeszédének következő passzusa egy derék mamelukról: „E kitűnő férfi a közügyek terén mindig a hasának élt,” — a helyett, hogy a h a z á n a k .

A „Függetlenség”-et talán a sajtóhibái buktatták meg. Egy társadalmi cikkének ez akart a czime lenni: „Két dudás egy csárdában”, aztán ily örültség jelent meg a lapban: „Két Judás egy zárdában.” A czeplédi választásokról így zengett a kézirat: „Egyik munkatársunk igazgatta a részletenkint csoportosuló tömegeket.” A nyomtatás pedig azt

így reprodukálta: „Egyik muszkatársunk igazgatta a részletenkint csoportosult ló tömegeket.” S a szerkesztő diadalát ékpelenté: „Hallani boldogság volt a baraczkok üdvöltéseit, a helyett, hogy: „Hallani boldogság volt a taraczkok üdvöltéseit.”

A képviselőválasztások idejében írta a „Pesti Napló”, hogy: „A vinczellérek nagy befolyással vannak a választásokra.” Értsd a v i s z s z a é l é s e k .

A „Pesti Hirlap” egyik vezércikke így kezdődött: „A magyarnak régtől fogva két ellensége van: a munka és a nemzet.” És aztán mindvégig azt fejtegeti, hogy a munka és a nemzet mily rombolásokat vitt végbe hazánkban. Persze a muszka meg a német akart ez lenni. Egyik kritikusa pedig egyszer ezt írta egy zsidó színészről: „X. a vén huszárkaplárban körülmetszett alakot mutatott be,” a helyett, hogy: t ö r ü l m e t s z e t t . Ugyanez a liberális szellenttyű hirdette azt is, hogy „Szent-Péter templomában az ünnepek alatt a páva fog misézni.” S Mikszáth egyik adomájában ezt: „Deák Ferencz azon az éjszakan nálunk halt meg és másnap reggel tovább utazott.” T. i. „nálunk h á l t m e g .”

A kiállítás lázas napjaiból maradt fenn ez: „Megemlítjük még mint ritkaságot, gróf Szápáry gyönyörű tetemeit, melyek még nincsenek ugyan teljesen kihizlalva.” Természetesen a tudósító a gróf teheneit akarta megdicsérni.

A „Budapesti Hirlap” meg egy művésznőről jelentette egyszer, hogy: e t e h é n n e m f o g l e l l é p n i . T. i. e h é t e n .

— **A delegációk.** A delegációk ülésezése az idén nehezebben készülődik a kormánynak azon zavarai miatt is, melyeket az utóbbi parlamenti események miatt kell viselnie.

Most azonban beavatott körökben már tudják, hogy a delegációkat a Felső október hó folyamán hívja egybe.

A delegációknak természetesen a hadügyi budgetje iránt legnagyobb a várakozás. Az előkészítés ez irányban a klubban már nagyban folyik s a külföldi katonai hírek is nagyban hozzájárulnak a várakozás fokozásához.

Már most is beszélnek kormányparti körökben, hogy nemcsak hogy lesznek követelések e célokra, hanem hogy ezek nagyobb mérvűek is lesznek.

— **Apponyi Albert gróf Párisban** Párisból írják: Apponyi Albert gróf, a mérsékelt ellenzék vezére, Mont-D'Orba, Dél-Franciaországnak a híres klimatikus gyógyhelyére ment, egy napig Párisban időzött. Apponyi gróf a Grand-Hotel-ben szállott meg, a hol az „E-s” levelezője meglátogatta. A mérsékelt ellenzék vezérét irasztala felé hajolva, éppen a múlt évben elmondani szándékolt beszámoló beszédét olvasva találtam. Apponyi gróf sajnálkozásának adott kifejezést, hogy ezt a beszámoló beszédet nem mondotta el. Sajnálja pedig főleg annak egy érdekes passzusa miatt, — mely körülbelül így hangzik:

„Nem engedjük a nemzet életébe mélyen belevágó intézmény reformját elkontarkodni!”

Hogy mennyire lett e kontármunka elé gát vetve, azt a lezárt parlamenti időszak bizonyítja legjobban, Apponyi Albert gróf Párisban nyilvános helyet — egynek kivételével — alig látogatott meg. Ez az egy nyilvános hely pedig a Père-Lachaise-temető volt, hol szerencsétlen véget ért bajtársának Grünwald Bélának a sírjára tett koszorút. Apponyi grófit is bántotta a sírfeliratnak hibás volta, s ezért elment a Páris végén lakó vésnökhoz és a porfir-lap fekete betűt helyes szövegre javíttatta ki. A hibás sírfeliratot már ki is javították. — Apponyi gróf Mont-D'Orba utazott, hol szeptember közepéig marad.

— **Az éhség Oroszországban nőttön nő.** Kisebbszámú lázadások is előfordultak már. Így pl. Stavropolban, hol a parasztok ellen katonaságot kellett kiküldeni és 70 ember meglövetett. Ha e szám talán túlzott is, annyi bizonyos, hogy az inségnak van már számos emberélet áldozata és az eset nem áll egyedül. Végre egyre tart a

A „Fővárosi Lapok”-ban olvastam a következő hírt: „Nevetséges, hogy a király Gödöllőn tölti a karcsont.” E helyett: lehetőség, hogy stb.

A boldogult „Magyar Korona” termelte a következő gombát: A kisasszony rutarcza nem volt szebbé korlácsolható. Ez pedig egy hangversenyről irt tudósítás akart lenni, így: „A kisasszony kudarcza nem volt többé korlátolható.”

Általános derültséget keltett az összes napilapok eme távirata: „Az olasz Commerciale di Milano bank helyiségeit ma éjjel feltörték és onnan 3.879,000 libát elloptak.” Persze ugyanannyi lirát loptak el, nem libát.

Mikszáth egy karczolatában olvastam, hogy „a király pörös zsiros kabátban jelent meg a vadászaton.” Persze vöröscsikós kabát volt az!

Egy béli tudósításból nyírtam ki a következő szenzációs hírt: „A terem fényesen volt díszítve, a plafondról függő négy suszter hintett ragyogó fényt a hullámozó közönségre.” Sajtótípus csinált a suszterből susztert.

Egy életrajzban írva volt, hogy: „Pünkösöd előtt hatlival indult el Amerikába.” Azaz: pünkösöd előtt hat hová!

Egy novellában olvastam: „Ezután behozták a négy lábú papot és sorba rúhtak.” T. i. a négy lábú papot hozták be.

Egy másik elbeszélésben pedig ez állt: „Szeretett Izabellának odaadó hűségéért négy millió frankot hagyományozok.”

marhajárvány és az erdőségek a Volga partjain mértéktelnyen terjedelemben égnék. Azt hisszük tehát, hogy mind e jelenségek összességükben rossz világot jelentenek. Nem kellett tehát politikai motívum arra, hogy az orosz kormány a rozskivitel elrendelje.

— **Belföldi hírek.** Román diákok a lengyelekhez a magyarok ellen. A bukaresti román tanulóifjúság izgatóbizottsága derekasan felhasználja a politikai szélsőséget arra, hogy ellenünk meg barátjainkat is fölbujtassa; pedig úgy sem sok van. A magyar „válasz-memorandumra” ugyanis a lengyel ifjúság volt az első, aki bennünket rokonszenvesen üdvözölt. Most Bukarestből külön memorandumot küldöttek az ausztriai lengyel ifjúsághoz, mely nélküli ugyan az ifjúságnál elmaradhatlan lovagias önértet, de annál csunyábban denunczi a magyarok ellen. — A miniszterelnök útja. Szapáry Gyula gr. miniszterelnök tegnap reggel Ischlből ideérkezett és innen rövid tartózkodásra Taskonyra utazott. Szapáry Gyula gróf, a kit Ischlben ő felsége kétszer külön kihallgatáson fogadott, onnan még az osztrák miniszterelnök és pénzügyminiszter odaérkezése előtt elutazott. — **Uj képviselő.** A marcali kerületben egyhangulag kiáltották ki Kund Jenőt, kinek családnevét sürgönyhiba következtében „Kunce”-ra forgatták. A kerület elhalt képviselője, Svastics Gyula, mérsékelt ellenzéki volt. Utódja pártonkivüli, de a közigazgatási államosítás híve. — **Képviselői beszámoló.** Istóczy Győző orsz. képviselő Szent-István napján Rumban, tegnap pedig Vasvárott tartotta beszámoló beszédét. A jelen országgyűlésen kifejtett működésének ismertetése után kijelentette, hogy az általa vállalt társadalmi, közgazdasági és agrár program alapján, a képviselőházban pártonkivüli állást fog elfoglalni. — **A z i g a z s á g ü g y i** orvosi tanács szervezete. Az igazságügyi orvosi tanács szervezete, ügyrendjét és eljárás szabályait a hiv. lap tegnapi száma közli. Az egészségügy tejezetben 16. §-t foglal magában. — **A z U s e l á c z ü g y.** Fiuméből távirják: Az az öt fiúmei lakos, kik a múlt szombat két bizottsági tag kíséretében Károlyvárosba utaztak, itt a Jellachich-erzed egy altisztjének és 13 közemberének azonosságát megállapították. Kiknek a fiúmei királynapok alatt az ismert eseményben részük volt. Ez a 14 katonára tegnap éjjel egy főhadnagy kíséretében ideérkezett, hogy az itt összeült bizottság által kihallgattassanak.

— **Külföldi hírek.** Berlin, aug. 24. Az itteni politikai körök gondosan regisztrálják Európa élesített feszültségi viszonyának tüneteit; különösen az tűnik fel, hogy a Dardanellákban egyre szaporodnak a tengeri incidensek, miután ezek azt a benyomást teszik, mintha Oroszország provokálná azokat valamely európai kérdés fölvetése végett. Még inkább feltűnik az, hogy a kopenhágai udvar félhivatalosa, a National Tydende, a lap élén lenyomatja az Indépendance Belgenek egy kopenhágai levelét, melyben az áll, hogy a czár a Franciaországgal való háborúszövetséget csak azután fogja aláírni, miután anyósával, a dán királynéval az iránt értekezett, kinek politikai ítéletét nagyra becsüli. A czár egyuttal Dániának az orosz-francia szövetségbe való bevonását czélozza. — **L o n d o n,** aug. 24. Egy diplomata, ki sokat érintkezik orosz kormánykörökkel, úgy nyilatkozott, hogy a czár nem is gondol arra, hogy a békét megzavarja, sőt nincsen a békének nálánál lelkesebb barátja; azt senki sem hiszi, hogy a czár formális szövetséget kötött Franciaországgal, miután a czárnak erre semmi hajlandósága sincs. — **B e r g a r e c,** aug. 24. Obrusev tábornok tiszteletére, kinek ittléte számos orosz barát tüntetésre adott alkalmat, tegnap este lakomát adtak, melyen Chadois szenátor felköszöntötte az orosz hadsereget. A francia katonák — mondá — büszkék lesznek rá, hogy az orosz hadsereggel együtt küzdhetnek, ha a két nemzet valamelyikét megtamadná. — **B e r l i n,** aug. 23. Itteni lapok pétervári sürgönyei szerint Giers miniszter hivatalosan közölte Schweinitz német nagykövettel, hogy a rozskivitel tilalmát csupán gazdasági indokokból bocsátották ki, és nem is irányul Németország ellen. Giers minden ellentétes jelentést rosszakaratú koholmánynak mond. — **B e r l i n,** aug. 24. A Saalezeitung jelenti, hogy Bismarck hercegen két hónap óta eddigi szellemi frissességének apadása észlelhető; emlékezete gyakran cser-

ben hagyja és alvási vágya egyre fokozódik. A herceg most sokkal vénebbnek néz ki, mint néhány hónappal ezelőtt. — **L o n d o n,** aug. 24. Ide érkezett hírek szerint az inszurgensek Chilében három napi véres ütközet után bevették Valparaiso városát.

Könyviró hadvezér.

— Moltke emlékiratai. —

A nap eseménye manapság Berlinben, hogy Moltke emlékiratainak első kötete megjelent, mely az 1870-iki hadjáratról rendkívül érdekes közleményeket tartalmaz.

Az állam egész pénzügyi ereje igénybe vétetik s évről-évre czéltalanul foly a fáradhatlan tevékenység. A míg minden nemzetnek más és más a létevédeke, addig mindig lesznek viszályok, melyek csak fegyverrel egyenlíthetők ki, de az emberiség érdekében remélni lehet, hogy a háboruk mind ritkábban fordulnak majd elő. Ma már nem a fejedelmek nagyravágyása veszélyezteti a békét, hanem a népek hangulata, a belső állapotok feletti elégedetlenség, a pártok s különösen vezérek üzemel.

Könnyebben hozza meg a háboru sulyos következményekkel járó határozatát egy gyűieket, melyben senki sem felelős, mint bármely egyes ember, akármily magas állása legyen is és gyakrabban található egy békeszerető fejedelem, mint bölcsesből álló népképviselőt.

Az újabb kor nagyháborui az uralkodók akarata és kívánsága ellenére törtek ki. A tőzde korunkban oly befolyásra tett szert, hogy érdekeiért a fegyveres hatalom is harcra száll. Mexikót és Egyiptomot európai hadak látogatták meg, hogy likvidálják a magas pénzügyi követeléseit. Nem annyira az a kérdés ma, vajjon egy állam bir-e eszközökkel a háboru viselésére, mint inkább az, vajjon kormánya elég erős-e, hogy azt megakadályozhassa.

Igy az egyesült Németország eddig csak arra használta hatalmát, hogy Európában megőrizze a békét, de egy gyenge kormánya a szomszédban a háboru legnagyobb veszélyét képezheti.

Moltke ezután vázolja a nehézségeket, melyekkel a francia hadvezetésnek az 1870-ik évben meg kellett küzdenie. Németországot váratlanul találta a háboru kitörése, de nem készületlenül. Előre látták annak lehetőségét. Midőn a háboru megizentek, csak a király aláírására volt szükség. Julius 16-án éjjel adták ki a mozgósítási parancsot s midőn tizennégy nappal később Vilmos király Mainzba ment, 300,000 ember állott a Rajnánál.

A vezérkar főnöke által benyújtott és a király által elfogadott haditerv mindjárt kezdetől az ellenség fővárosának elfoglalását tartotta szem előtt, mely Franciaországban nagyobb jelentőséggel bír, mint más államokban. Irányadó volt mindenekelőtt az az elhatározás, hogy az ellenséget azonnal meg kell támadni, bárhol találják is s az erőket úgy együtt tartani, hogy mindig tulsulyban legyenek.

A könyv függelék tartalmaz Vilmos császár haditanácsáról az 1866. és 1870-iki hadjáratok alatt. Moltke kimutatja, hogy ily haditanács nem létezett. A tábornagy vázolja a königrázi csatát és következményeit. Kifejti, hogy mily bizonytalanság uralkodott a poroszok részéről Benedek műveletei fölül.

De már július 2-án este — írja Moltke — megtudta Frigyes Károly herceg, hogy az egész osztrák sereg merre indult. Ezt este 11 órakor Voigts-Rhetz tábornok jelentette a Gicsinben időző királynak, a ki őt hozzám küldötte. Ez a hír minden kétséget eloszlatott és nehéz kó esett le szívemről. „Hála Istennek!” kiáltással felugrottam ágyamból és azonnal a királyhoz siettem, a ki szemben a vásártéren lakott. Már ő felsége is nyugalomra tért alacsony tábori ágyába.

Rövid fejtegetésem után kijelentette, hogy egyetért ama tervemmel, hogy másnap mind a három hadtesttel csatába kell bocsátkozni és parancsot adott nekem, hogy lássam el a trónörököszt a szükséges rendeletekkel.

Az egész tárgyalás ő Felsőségével alig tiz percig tartott, kivülünk más senki sem volt jelen. Ez a königrázi haditanács.

A csata leírása több érdekes és új részletet hoz napvilágra. Így elbeszéli Moltke, hogy a király egy szétugraszot csapatot meglehetősen hiedegen szólított meg, mire a megsebesült tiszt kisded csapatát újra ütközetbe vitte.

Moltke e vázlatot így végzi: Az 1866-iki háború nem a miatt történt, mert saját létünk forgott veszélyben, nem is a nép szava és hangulata idézte elő; hanem régóta szándékolt és nyugodtan előkészített harcz volt az, nem területi gyarapodás vagy anyagi haszon miatt, hanem ideális czélért: a hatalmi állásért. A legyőzött Ausztriától talpalatnyi területet nem követeltünk, de le kellett mondania a hegemoniáról Németországban.

A birodalmi fejedelmek maguk voltak okai, a régi császárság századok óta már nem német, hanem házi politikát űzött, Ausztria, mialatt a német nyugati határokat védtelenül hagyta, kiemelte erejét az Alpeseken túl tett foglalásával, a helyett, hogy ott tett volna valamit, a merre a Duna megmutatta az utat.

Sulypontja Németországon kívül feküdt, Poroszországa bent. Poroszország erősnek és hivattottnak érezte magát arra, hogy a német törzsek feletti vezerszerpét átvegye. Azt a sajnálatos de elkerülhetlen körülményt, hogy egyiket ki kellett zárni az új birodalomból, csak egy későbbi szövetség pótolhatta megközelítőleg. De hasonlíthatatlanul hatalmasabb lett Németország Ausztria nélkül, mint volt azelőtt Ausztriával.

Népmulatóhelyek a nagyerdőn.

Debreczen, aug. 25.

Debreczen város tanácsához ezelőtt mintegy 6 évvel a K r e c s á n y i szinigazgató társulatánál alkalmazott nagy-dobos kérvényt terjesztett be, melyben arra kérte a városi tanácsot, engedné meg neki, hogy a debreczeni nagyerdőn olyan népmulatóhelyeket állíthasson fel, mint a milyenek a budapesti városligetben vannak. Akkor a városi tanács S o m o l i k Lőrincz e kérelmét megtagadta s pedig épen azóta számtalanszor merült fel a szükségessége e népmulatóhelyek felállításának.

Debreczen város közönségét, különösen azt, a mely a szegényebb osztályhoz tartozik, ismerni kell. Csak ha ismerjük, tudunk indokolt határozatot hozni ennek, vagy annak az építtetése, vagy megtagadása tárgyában.

Eppen ennek a szegényebb osztálynak van feltétlenül nagy szüksége arra, hogy az ő szórakozási helyei is biztosítva legyenek. Mig az intelligens közönség érdekében áldozatokat hoz a város, a fürdő, nyaralók, lövőház stb. felállításával, addig nem volna szabad megfélekedezni a közönséges osztályról sem.

Ha a városi tanács S o m o l i k akkor beadott kérvényét méltányolja, azóta más vállalkozó szellemű emberek is akadtak volna, kik az apróbb népmulatóhelyek szaporulatát idézték volna elő. De mivel első esetben a vállalkozó elutasítva, tervének létesítésében meggátolva lett, nem akad másik, a ki ugyanennek kitegye magát.

A nagyerdő kétségtelenül kellemes üdülési, de nem szórakozási hely s ha az előbbire az intelligens, akkor az utóbbira a közönséges népmulatóhelynek van feltétlenül szüksége. Azok az apróságok pedig, melyeknek felállítása és létesítésével eme sokat hangoztatott szórakozási hely biztosíthatnék, nem olyan, hogy más vállalatokat tönkre silányítana, mint a mely lehetett az ok, midőn a város tagadó határozatát meghozta.

Budapestnek, hol ilyen apróbb mulatóhelyeket magánvállalkozók létesítettek a városligetben, számottevő jövedelmet hajtának az abból folyó adózások; nemkülönben Aradon is, hol a városi kis erdőben szintén feltaláljuk ezeket. — Többet mondunk, feltaláljuk minden fejlődő, minden haladó nagyobb városban, a hol a nép is szem előtt van, a hol ezért a köznéppert is akarnak tenni valamit.

Ilyen apróságok a különféle hinták, ördög-malmok, körforgók, állandó panorámák, varieté színház. Mindmennyi olyan, mit kedvel a debreczeni közönség. — Ezeknek létesítésénél azonban nem szabad megfélekedezni arról, hogy a középosztálynak is van szüksége egy kis szerű

vendéglőre. A város intelligens közönségéről a vigadóval gondoskodva van, sőt ujabban a kocsisok és cselédek „leveles” táncmulató helyére áldoz a város. Hol van a köznép mulató helye, vendéglője?

Nem kaszt-különítés akar ez lenni, de jóakaratu terv, melynek keresztül vitelével egy olcsó vendéglővel a köznépről is lenne gondoskodva. Ha már keresve sem birunk másik alkalmas szórakozási helyet a nagyerdőn kívül találni (ha a Hortobágy nem az) akkor legalább itt legyen a nép szórakozása biztosítva. Itt öszpontosítsuk mindama dolgokat, melyekre városunk egész közönségének szüksége van.

Ha már a városi tanács az első áldozatkész vállalkozót elutasította, legalább most, midőn a közönség sokat hangoztatott óhaját hallja, tegye magáévá az ügyet s a jövő tavasszal létesítse az apróbb mulató vagy szórakozási helyeket. Vagy ha a terv keresztülvitelére nem vállalkozik, legalább pályázat útján hívja fel erre a vállalkozó szellemű embereket, nehogy ezzel is úgy járjunk, mint már igen sok válalattal Debreczenben.

Megtörténhetik, hogy a „Margit” fürdő áldozatkész tulajdonosa mindezen dolgokat a saját területére öszpontosítja. Mit szólnak majd akkor hozzá a város atyái, ha a köznéppel együtt ott hagyja az erdőt a kíváncsivá lett intelligens közönség is?

Nem ez, de minden ami a lakosság szórakozásának érdekében felhozható, legyen az indok mely a városi tanácsot határozatra és tetre bírja.

—n.

HELYI HIREK.

Határidő naptár.

Naptár Aug. 26 Szerda. Prot. naptár: Sámuel. Római kahtólikus naptár: Zefirin. Izr. naptár: Ab 22. Görög naptár: Mikeás 14.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Museum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, hétfőn. szerdán, szombaton d. u. 2—7-ig.

A kir. ítélő tábla hivatalos órái d. e. 8—12-ig d. u. 2—5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10—11 óra közt.

Aug. 27. 1882-ös katonák bevonulása fegyver gyakorlatra.

Szept. 7. Velenczy Mátys bünperere.

— **Tisztelgés a főkapitánynál.** Samu napja alkalmából ma délelőtt számosan üdvözölték B o c z k ó Sámuel főkapitányt, a ki éppen tegnap vette át hivatalát. Tíz órakor tisztelgett nála a rendőrség tiszti személyzete. H a j d u Gyula kerületi kapitány vezetése alatt, a ki szép dicszóval üdvözölte a főkapitányt s az üdvözlők részéről emléktárgyat nyújtott át neki és pedig a rendőrtiszti személyzet jól sikerült csoportfényképét csinos rámban. B o c z k ó főkapitány szívélyesen fogadta a megemlékezést és biztosította a tisztelőket, hogy ezentúl is jó főnökük leend, de a hibákat, ha ilyenek lennének, ezentúl sem fogja elnézni. Ezután kezét fogott az üdvözlőkkel, mire azok távoztak.

— **Az államvasutak tisztviselői által benyújtott memorandumnak a kereskedelmi miniszter előtt meg volt a kellő fogamatja.** A miniszter ugyanis elrendelte, hogy a volt osztrák államvasuti tisztviselők nyugdíj levonásai külön kezeltesse és osztrák államvasuti nyugdíjalap czímen könyveltessenek. Ép így az osztrák államvasut volt hivatalnokaitól levonandó betegintézetit pénzek is külön fognak kezelteni és elkönyveltetni. Ezzel az eljárással a magyar államvasut régi tisztviselői és alkalmazottai nyernek, a kik járulékokban annyit fizettek már be a pénztárakba, hogy ez százazrekre menő felesleggel dol-

gozik, mig az átvett osztrák államvasut hasonló célú pénztára majdnem ugyanannyi deficizzel rendelkezik. A miből nagyon szépen kiviláglik az, hogy ha a két alap össze elegyítették, a magyar államvasut régibb tisztviselői méltatlanul lennének megrövidítve.

— **Balletünk és táncztanítás.** A színházi ballet-személyzet következőleg van összeállítva. Balletmester: O p f e r m a n n Ferencz, szóelő-tánczosnok: B a r a s i t s Lenke és V i l t s e k Viktorin. Tánczkar: D é r y Vilma, F a r k a s Róza, F l e i s c h e r Anna, D i c k e r Renée, M a j t é n y i Lujza, S a m o r y Ilka. Az igazgató tudomására hozza azoknak a szülőknek, kik gyermekeiket a magasabb tánczművészetben taníttatni óhajtják, hogy 8—15 évesig leánygyermekeket felfogad. A tanítás teljesen ingyenes, de a gyermekek kötelesek a ballet-előadásokon részt venni. A táncztanulásra jelentkezni lehet szept. 15-től, szóval vagy írásban az igazgatói irodában.

— **Városi árucarnok.** A dr. B a l k á n y i Miklós által tervbe vett s kivihetése céljából a városi tanácshoz beadott kérvény, mely szerint városi árucarnokot óhajtana létesíteni, Pontius-tól Pilátusig jár. A pénzügyigazgatóságtól csak most tért vissza, hogy a jogügyi bizottság kezébe jusson. Érdeklünk e nagyfontosságú kérdés megoldása elé, mert a városi árucarnok felállítására rég táplált óhaj és elvitáztatlanul czél-szerű öszpontosítása lenne a most annyira szétszórt piacznak. A jogügyi bizottság határozata bizonyára kedvező lesz a város közönségére nézve.

— **A nagyerdei faszor.** Annak idején nagy szenzációt keltett az, hogy a városi tanács mind kivágatta a nagyerdőbe vivő ut mellett a pom-pás akácfa-sort. Ezeket a vén fákat ugyanis megvizsgálta T ö r ö k Gábor főerdész és úgy találta, hogy a töveik mind elkorhadtak s kijelentette, hogy ezek mellett ő különösen a vonatjárások miatt nem vállalja el a felelősséget s a fasort egy vihar kidöntheti, ha csak össze nem vasalják az egész sort. A tanács ennél fogva azt határozta, hogy a vén fákat kivágatja és ekkor ültették helyökbe a mostani gyönyörű kis fákat, melyek két év mulva már kellő árnyékot nyújtanak. A közel mult idő és a vasárnapi vihar, teljesen igazolta a főerdész félelmét. A régi faszorból meghagyták azt a részt, mely az erdőszéltől a fürdőházig vezet. És nagyon kevés időközben e vén fák közül nem kevesebb, mint h é t nagy fát döntött ki a vihar és valószínű, hogy a többinek is ez a sorsa lesz. Mert a fafejlődésnek is megvannak a maga törvényei. Bent az erdőben, hol a többi fák kiegyenlítik a világossági viszonyokat, a fa egyenesen fejlődik, ágai rendszeresen mennek felfelé és át terebélybe, egyenlően sulyosodnak a törzsre, úgy, hogy az szilárdan áll. A faszorok fái, különösen az akác, arra felé hajlanak, a hol nagyobb a világosság, a tér és az elhajlott lombkorona sulya megbolygatja a gyökereket és így áll elő idővel a pusztulás. Mikor egy fa kidől, nem képzelt óriási erő van az esésében. Ennek illusztrálására csak azt mondjuk el, hogy egyszer, midőn a Guton fákat döntögettek, egy fűrészelő napszamos azt hitte, hogy ő elég messze van az elbukó fától s nem mozdult helyéről. A fának legvégső, irón vastagságú ága fejen ütötte őt és pedig olyan erővel, hogy agyveleje a száján loccsant ki. Nemrégiben, mikor még a nagy faszor nem volt kivágva, egy fa épen a kis vonat elé esett, úgy, hogy a gép még meg is mozdította azt maga előtt. Ha ez a fa a vonatra esik, elég lett volna arra, hogy az egész vonatot gépestől együtt palacsintává gyurja. — Nincs tehát mit sajnálkoznunk a régi faszor fellett, s ezt az állításunkat minden egyes vihar beigazolja.

— **Számonkérőszék a megyénél.** Hajdu vármegyénél szept. 4-én lesz a számonkérőszék megtartva gróf D é g e n f e l d József főispán elnöklete alatt, mely alkalommal a folyó évi ápril hó 15-től aug. 15-éig beérkezett ügyek elintézése fog megvizsgálatni.

— **A város költségvetése.** Debreczen városának jövő évi költségvetése nagymunkát adott S z a b ó József főszámvevőnek, ki hogy azt minél előbb elkészíthesse, magán lakásán is dolgozik rajta.

— **Az új tszéki tárgyalási terem**, mely a Tisza-házban emelt második emeleten lesz, már csaknem egészen készen van. A teremnek, mely a bűnügyi nyilvános tárgyalások terméül van szánva, domborművei is készen vannak. A bírósági emelvény, mely egy kisebb oszlopos csarnokban van már befejezéséhez közel. Szóval az asztalos munkák rövid ideig tartó elkészülte után a festéshez kezdenek hozzá s a terem valószínűleg pár hét múlva átadható lesz a használatnak. A bírói kar tagjai ma délelőtt nézték meg a termet, melyet felette czélszerűnek találtak s ezzel a rég érzett hiányon segítve is lesz.

— **Az esküdtzék megalakítása.** Az esküdtzégi tagságra jogosítottak névsora, máig volt kitéve a városházán, hogy esetleg reklamációval éljenek ellene. Felszólamlás azonban nem adott be és így nemsokára megejtik az esküdttek sorshuzását, — minden negyedévre kihuznak 36 nevet.

— **Honvédlóvassági gyakorlatok.** Az V-ik honvédlóvas hadosztály nagy záróhadgyakorlatai szept. 15—18-ig, Czegléd körül fognak megtartatni. Ezen hadgyakorlatok alkalmából Czeglédnél összpontosítottak a 3. és 6. honvédlóvaszázad, melyek egyenkint 4—4 lovasszázadból fognak állani. A 3-ik honv. század Debreczenből megy. A hadgyakorlatokat Bolla tábornok vezeti. — A 24 lovasszázad mellé beosztanak még egy lovas úteget is.

— **Mi ölte meg Lányi Mariskát?** Ezt a kérdést már számtalan cikkben fejtegették, szögről-végre leírva az asszonyka teljes belvilágát, gondolatmenetét, véralkatát. Most aztán meg van a nyitja annak: miért volt hát tulajdonképen olyan elkeseredett, daczára vidám életének, olyan tompult, daczára letagadhatatlan szellemének és hogy mi adta neki azt a bódultságot, mely a bolondos cselekedetekre olyan fogékonytá tette? — Nincs rá más kádencia, mint ez a nem éppen gyöngéd kifejezés: „nem volt ki egészen.“ De miért? Mert Lányi Mariska morfium befecskendezéssel élt, a melyhez való műszereket és morfiumot lakásán megtalálták a leltározók. Ezt senkinek sem árulta el. Mi szüksége volt neki erre? Valószínűleg semmi, mint sok másra. Bizonyosan olvasott felőle és mert szerette volna tudni ennek hatását is, mint mindent, azért fogott hozzá és aztán belemerült, mert a morfirózis olyan, mint a szögvészék: ha egyszer beszötte valakinek a ruháját, azt el nem ereszt. Lehet, hogy nagy foku idegessége ellen használta. — Lányi Mariska mindenre kíváncsi volt, mindent tanulmányozott: a rendőri razziát épen olyan naturalizmussal mondta el, — mint Zola „legtisztátalanabb“ passzusait, majd pedig nyomban utána a legfellengzőbb poétai idézeteket. A lapok a „Szilágy“ után egy kis költeményt közölnek tőle, melyet azonban régen lapunknak írt, mint arra olvasóink emlékezhetnek. Ezt a költeményt, melyben a saját keblét „izzó mindenségnek“ nevezi, a debreczeni nagyerdőn írta, kedélyes beszélgetés közben és nevetne kérte szerkesztőnket, hogy adjon a versikének czimet. — Mikor megmagyaráztatta magának a „Dolores inferni“ értelmét, azt mondta rá, hogy „ez az igazi“ és akkor ígérte meg, hogy haláláról lapunkat értesíteni fogja, a mit csakugyan nem is feledezt el. A Lányi Mariska hagyatékát már teljesen leltár alá vették és az testvérek között is megér 800 ftot. A morfiumos üvegen és fecskendőn kívül van még egy más érdekes hagyaték is: egy csipkekeszkező, melyet négyrét hajtott és aztán revolverrel keresztül lött, megtudandó: hogyan néz ki a ruhán a golyó által ütött lyuk és nem lesz-e a helyén egy unesztetikus lyuk. Mert ha igen, úgy Lányi Mariska, a világ leghiubb asszonya — nem engedte volna magát meglőnni. Ahhoz értők azt mondják, hogy a morfiumot is csak azért szedte, mert hallotta, hogy az a női arcot simává, a szemeket sajtóságon ragyogóvá teszi, ha időlegesen is. Ime a telhetetlenség non plus

ultrája: Az Isten mindent bőven megadott ennek az asszonykának, de ő még szebb akart lenni. Emlékkönyvét mindig gondosan őrizte és halála előtt a legtöbb lapját kitépte, úgy, hogy csak néhány jelentéktelen vers maradt, — melyeket unokabátyja a Láng M. néhány versével együtt elvitt Beregszászra.

— **A kir. tábla épülete** a hét végén teljesen készen lesz, úgy hogy az átköltözés már szeptember első hetében megtörténhetik.

— **Emlékezzünk régiokról.** Cs. ezredes januárban vagy februárban azt az ígéretet tette a debreczeni honvédegyeletnek, hogy bizonyos vitás h a t s z á z f r t o k a t ő augusztus 25-én ki fog fizetni a debreczeni honvédegyeletnek. Tartásnak ezen a napon közgyűlést és ő ott átadja a pénzt. Közgyűlést senki nem hirdetett és tudomásunk szerint ilyet nem is tartottak. Lehet azonban, hogy Cs. ezredes a 600 frtot azért lefizette, de az is lehet, hogy a honvédegyelet megfeledezett erről az ügyről, mi tehát ezennel figyelmeztetjük arra.

— **Elzárt közlekedés.** Bolla Kálmán tábornok értesítette a városi hatóságot, hogy a 2. honvéd huszárezred f. hó 28-án a Parlagon levő nagy távolságu lötéren harcászru czéllövészetet rendez. Ennél fogva a városi hatóság elrendelte a szükséges életbiztonsági intézkedéseket, nevezetesen a közlekedést a lövonal körül elzárta.

— **Tudomásul.** A debreczeni daleylet igazgató választmánya legközelebbi ülésében elhatározta, hogy az egyleti pártoló tagok részére kiadni szokott „egyleti szabadjegy és pénztári nyugtát“ elkülöníti olyképpen, hogy az egyleti szabadjegyek külön a pénztári nyugta, ismét külön fog kéhez szolgáltatni, ezen határozat értelmében a szabadjegyeket a már eddig aláíratkozott pártoló tagok részére elkészítvén, azok a daleylet eljárója által a köznapokban kézbesíteteni fognak. Ezen alkalmalmaltisztelettel felkérem a n. érd. pártoló közönséget, hogy lehetőleg még e hó folyamán a pártoló tagok sorába beiratkozni sziveskedjenek, hogy a jövő hó első napjaiban rendezendő dalestélyen az aláírást követőleg kiadandó szabadjegyek már érvényesíthetők lehessenek. — Aláírástokat elfogadnak Lengyel Imre, Márk Endre, Harmath Gergely, Krásznai Ferencz, Péter Gábor, Bárdos Géza, Patai György, Tordai Gábor, Pápai János, dr. Magos György, Stahl Géza, Kovács Mihály, Zimmerman Gyula, Nagy Zsigmond, Derogán István, Tóth Imre, Szilágyi Imre, Szabó Lajos, Karai Sándor, Tóth Károly, Kovács József, Nádas Kálmán, Steinacker Sándor, Mácsay Sándor, Szeicz Sándor, Nendert Aurél, Gacsári István, Báthori Imre, Engesszer József, Kaffán Béla és Kiss Sándor urak és az egyleti eljáró Nyáry Péter. Krasznai Ferencz daleyleti vizgató.

— **Az új óvoda vizsgája.** Az árok-utczai új óvodában ma volt a vizsga. Három hónapi tanulás után a legszebb siker koronázta Ujfalussy Mariska kisasszony, az óvoda nevelőjének fáradozását. A szép számmal egybegyűlt szülők, nagy örömmel tapasztalták a fényes előmenetelt, mit a kedves kicsikék rövid három hónap alatt elsajátítottak. A kiváló érdem természetesen az óvónőé, a kit a szülők nem késtek elismerésük kifejezésével tüntetni ki.

— **Az utadóra** szóló könyvecskek a városháza kis tanácstermében szombat este hat óráig válthatók, ahol naponként nagy számmal jelentkeznek érdekeltek. Az egész terem tömve van s bizony nehezen kerül egyre-egyre a sor. Hétfőtől azonban már büntetés mellett lesznek az utadó-könyvecskek kiszolgáltatva.

— **Az izr. iskolákban** ma veszik kezdetüket a beiratások és tartanak e hó 31-éig.

— **Egy primadonnánk külföldön.** Hja, senkisémet próféta a saját hazájában! Mi debreczeniek nem igen rajongtunk Szilassy Irén kisasszonyért, sőt neki tulajdonítottuk, hogy a „Gárdisták“ szép operet megbukott és ime, most ezeket írják felőle: Szilassy Irén, mint a berlini Fridrich-Wilhelmstadt színház szerződött operette énekesnője — mint halljuk — szeptember első napjaiban fog ott fellépni és pedig Boccaccio „Fiametta“ szerepében.

— **A Bathányi-utca betonjárdájának** elkészítésére kiírt pályázatnak nagyon csekély eredménye lett. A pályázat lejártáig, az utolsó

percokban két ajánlat érkezett be. Az egyik a Depolt cégtől, a másik a „magyar aszfalt részvénytársaságtól.“ A pályázatok sorsa felett még nem döntött az illetékes bizottság.

— **A debreczeni zenede értesítése.** A debreczeni zenede 30-ik tanéve f. 1891. évi szept. hó 7-én veszi kezdetét s tart jövő év június hó végéig. A fölvételre vonatkozó általános megjegyzések: A zenedébe növendékül fölvehető, ki a 8-ik élet évét betöltte, olvasni, írni tud s a számolás elemeivel ismeretes. A kinek zene előismeretei nincsenek, vagy hiányosak: annak azok elsajátítása végett egy évig az elméleti, előkészítő tanfolyamra, az u. n. általános képezdébe kell járnia. A zene ismerettel bíró növendékek — ha ujonnan vétetik fel zenedénkbe, — az igazgató és szaktanár előtt fölvételi vizsgát kell tennie, hogy meghatározottassék, melyik osztályba lesz sorozandó. A múlt évi tanfolyamok növendékei a természetes osztály-fokozatba lépnek. A régi növendékek fölvétele s az általuk fizetett díjak nyugtázása, a kezeik közt lévő anyakönyvi kivonatban ősmertetik el; az ujonnan belépők új anyakönyvi kivonatot kapnak. A zenede tanfolyamai. A zenedében jelenleg 5 külön álló tanfolyam működik, u. m. a) az általános elméleti előismeretek elsajátítására az általános képezde — egy-egy különített osztálylyal leány- és finövendékek részére. (Tanár: Sz. Nagy Károly), b) ének-iskola — 3 leányosztálylyal. (Tanár: özv. Zivuska Ferencz-né) és 1 fíosztálylyal (Tanár: Hitesi Lajos), c) zongora-képezde — mint a zongora-iskola előkészítő tanfolyama, kezdő zongorázók számára — 2 párhuzamos leány- és egy fíosztálylyal (Tanár: Sz. Nagy Károly), d) zongora-iskola — 3 leány- és 2 fíosztálylyal. (Tanár: Hitesi Lajos és Emmert Antal) s végre e) hegedő-iskola — 2 vegyes osztálylyal. (Tanár: Hitesi Lajos). — Ezen 5 tanfolyamon kívül ez évben egy zongora kiművelési tanfolyam is nyitattik meg — előre haladt zongorázók kiképezése czéljából. (Tanár: Emmert Antal). A tanfolyam csak azon esetben kezd meg működését, ha fölvételre legalább 4, képesített növendék jelentkezik. Egyelőre csak nőtanítványok vétetnek föl. Egy osztályba legfőlebb 5 növendék sorozatik s ennél fogva a szükséghez képest minden 4—5 növendék részére külön párhuzamos osztály lesz föllállítva. A zongora kiművelési tanfolyam növendékei az alapítók és ajánló vagy rendes tagok ajánlási jókedvezményét nem vehetik igénybe. — A fizetendő díjak. A debreczeni zenede növendékei fizetnek: 1) beiratási díj fejében évenként s személynként szept. hó 15-ig bezárólag 2 o. é. frtot, azontul pedig 3 frtot — bár hány osztályba vétessenek is föl. 2) tandíj fejében az egész tanévre: az általános képezdében 16 frt; az ének-iskolában 16 frt; a zongora-képezdében 30 frt, a zongora-iskolában 30 frt; a zongora kiművelési iskolában 30 frt; a hegedő-iskolában 30 frtot. — Az alapítók és ajánló tagok ajánlási jogkedvezménye. Az alapítók és ajánló tagok alpszabályilag biztosított azon kedvezményben részesülnek, hogy az általuk ajánlott növendékek vagy épen semmit sem, vagy a rendesnél kisebb tandíjat u. n. pótdíjat fizetnek. Ugy a beiratási díj, mint az egész- vagy pótdíjat a beiratáskor előlegesen egészen kifizetendő. Az ajánlási jog gyakorlása. Az ajánlási pártfogónak írásbeli nyilatkozata alapján fogadtatik el. Valamely növendék csupán egy alapító, vagy ajánló tag ajánlatát veheti egy iskolába leendő beiratására nézve igénybe: míg ellenben meg van engedve, hogy mindenik külön iskolába más pártfogó által is ajánlathassék. Az alapítók, ajánló s rendes tagok ajánlása csak azon esetben vétethetik figyelembe, ha az esedékes alapítvány-részlet, tagsági díj, kamatok az elmult évekre, valamint a folyó tanévre hátrányban nincsenek. Az ajánlási jogot az alapítók és ajánló tagokon kívül még csupán az alapítók törvényes örökösei s jogutódai — valamint azok gyakorolhatják, kiket az alapítók alapítványok tétele alkalmával e végre egyszerűmunkorra kijelöltek: ennél fogva fölhivatik minden ily alapítvány tulajdonosa, hogy jogát az igazgatósnál igazolja — mivel különben ajánlási jogot nem gyakorolhat. Szegény sorsu, de tehetős növendékek díjtalan tanítását a választmány, — pártfogó ajánlása nélkül is — engedélyezheti. Az ezen kedvezményt igénybe venni kívánók fölhivattak, hogy szegénységi bizonyítványval ellátott folyamodásukat e végett szept. hó-ig az igazgatóhoz — a zenede helyiségében

— beny
tanévre
7-éig a
sz. a. n
tetik
hogy az
sziveske
czeni ze
választr

— bíró Ma
haza ér
hetében

— sok ba
miatt;
sárnapi
egyik-n
percze
a kávés
már ne
időn s
tett el.
éppen
kijelölt
gort al

— csütört
debr. t
ményi
t i ó t
s á n a
Wein
folyt le
Mátyás
tárgyal

— goru r
hogy
szalagj
minder
az ado
miszer
vasutna

— moru l
vetkezt
rikába
lehet s
a kíván
anyag

— tanács
darak
készíte
felterje

— czeni l
követk
sor. H
Karap
K. Na
László
héten
borné
szak,
lopás,
nár Sz
4-én p
misitá
vid lo

— ter re
okmán
kivül
ugyan
fognal
sötét
zatokr
bélyeg
figyel
mert
régib
nem t
az ille
nyos l
ni. A
len be
hivata
ki fog
olyan
tékük

Magyar papíráradék 5%	100.80
Magyar vasúti kölcsön	—
Magyar keleti vasúti államk. I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államk. II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasúti államk. III. kibocsátás	—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötv.	104.50
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Temesbányai földtehermentesítési kötvény	—
Temesbányai földteherment. kötvény zárad.	—
Magyar szállodászmaváltás kötvény	—
Magyar földteherment. kötvény záradékkal	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	140.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	131.50
Osztrákjárdék papírban	91.75
Osztrákjárdék ezüstben	91.75
Osztrákjárdék aranyban	110.75
1860-iki osztrák államsorsjegyek	137.—
Osztrák-magyar bankrészvény	10.10
Magyar hitel-bankrészvény	323.50
Osztrák hitelintézeti-részvény	277.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.59
20 frankos arany (Napoleon'or)	9.40
Német birodalmi márka	58.10
London (3 havi váltókért)	118.10
20 markos arany	11.62

Apró-cseprő.

J o g á s z : „Imádott Annuskám adj egy csókot, csak egy csókot!”

L e á n y k a : (A neveldeből helyben.) Nem, nem adhatok, hisz még soha sem csókoltam férfit!”

J o g á s z : „Oh drágám arról biztosíthatlak, hogy még én sem.”

Hátra toltok, föl se vesztek;
Az okát azt nem kérdezem.
Hisz én ezzel mit se vesztek,
Ha lenézni igyekeztek:
Csak mosolygok csöndesen.

Majd leszek még én is első!
A honért ha tenni kell:
Tűzben ég a szürke felhő
S hirteket felszökellő
Dalom árja söpri el!

R u d n y á n s z k y Gyula.

Egy nemrégiben elhalt különöz érdekes kimutatást hagyott hátra. Nevezetesen feljegyezte, hogy 20 évi házasságuk alatt, mennyit csókoltak a feleségével. Az első évben óriási sokat csókoltak, egy évben 36500-or, vagyis minden áldott napra esett 100 darab mézédese csók. A második évben már csak felényire tehető a váltott csók száma. A harmadik évben pedig már nem több, mint épen tíz csók jutott egy napra.

Öt év múlva még kevesebb csókot adtak és vettek, de azért még minden napra jutott kettő, az egyiket a „jó reggelt”-nél, a másikat meg a „jó éjszakát” mondásnál cserélték ki. Későbbben meg csak elvétve váltottak egy-két csókot (az is keserű volt.) Hiába, a világon minden szépnek és jónak ilyen a sorsa.

A csak a szerelem első és utolsó szava!
Belot A.

**Az ajk az oltár, a csók az áldozat.
A pap pedig az, ki csókokat osztogat.**
Logau.

**Az igaz szerelem kevesebbet beszél és
többet csókol.**

**A csók több mint beszéd, a szerelem
néma dala.**

Az erő a jövőben.

Irta: Jean Rameau.

Abban az időben (1987-ben Krisztus után, 63 évvel Blayheston, a hallhatatlan tudós halála után, kinek készülékei, az erőket egy vagy másik személyről a másokra átvizik, ezek a bámulatos készülékek, melyek bármire alkalmazhatók és még

a legcsekélyebb elveszett mozdulatot is hasznossá változtatják — forradalmat csináltak a világban), Brack Arthur és Brack Arthurné azt a sajnos fölfedezést tevék, hogy a gyárak a mozgóerők kimerülése folytán nem működik úgy mint hajdan.

— Itt valami jó orvoslásról kell gondolkozni! mondá a házaspár ritka egyetértéssel.

Es ezernyi meghívót röptettek szét egy óriási bal-paréra, melynek tizennegyedik emeleten fekvő kényelmes lakásukon kellett lezajlani.

A táncosok táncosnék sűrű tömegben se-reglettek össze.

Pontban fél tizenkettőkor adott jelt Brack ur az ünnep kezdetére.

A táncos párok azonnal nagy tüzzel kezdtek dobogni a parketten.

Két órával később Brack ur, kinek az a jó ötlete támadt, hogy a padló alatt egy csomó Blagethon-rendszerű motort helyezzen el, örömmel konstata, mikép a tánczók mindegyike átlag 2¹/₂ lóerőt fejt ki, mely az összesen jelenlevők számánál fogva 2534 ló erőre rugott.

— Hajnalra annyi erőm lesz együtt, dörzsölte a kezét Brack ur, annyi erőm lesz, hogy nyolcz napig ingen tarthatom működésben a gyáramat.

Mikor éppen hozzálátott, hogy oly lelkiismeretes dolgozó vendégeit meglakomároztassa, észrevett egy kopasz urat, aki mozdulanul állt a sorokban.

— Ön nem tánczol, uram?

— Nem.

— Megengedi, hogy nőnnél előjegyeztessem egy valczere?

— Sajnálom uram, poeta vagyok.

— Poeta! Ej, mit! — kiáltott föl Brack, akinek megint egy jó gondolata támadt. — Nem szavallna el nekem egy pár verset?

— Szívesen, uram.

És a poeta szavallni kezdett.

— Hangosabban, ha szabad kérem és kis-
sé élénkebb gesztusokkal! — könyörgött —
Brack ur.

De hasztalan iparkodott minden transmo-
tort a poeta felé irányozni; annak hangja és lé-
lekzete csak csekély erőt produkált: alig egy tí-
zenkettő lóerőt!

— Az ön versei nem érnek semmit! — ki-
áltott föl elkeseredetten.

— Akkor önnek fogom azokat ajánlani! —
viszonzá a költő.

Brack nem tűrtöztelhette magát és hatal-
masan arcul vágta a vakmerőt.

A poeta mit sem válaszolt; hanem megfo-
gott egy transmotort, gyorsan arczához illesztet-
te, megnézte és látható meglepéssel mondá:

— Nos, ezzel az erővel én egy hétig megfő-
zöm a kávémat.

És méltóságteljesen kiment.

De Brack anyósa mindent látott.

— Uram! — kiáltott fölhaborodva a vejé-
re: hozzárohanna, mint a zivatar. — Hát így
bánik ön a vendégeivel?

— De asszonyom!

— Az erő, a mit az arczára rápazarolt,
elég lett volna egy pecsenye sütnyársunk forga-
tására egy félévig! Oh ezek a férfiak!

De az anyós e perczben elhalnyányult.

Észrevette, hogy veje, míg ő kiabált, föl-
nyitott egy új mellékszobácskát, melynek falai
födve voltak erőátvivő gépekkel; észrevette, hogy
ő volt az, aki lárájával a ház emelőgépezet
három év óta az erőt szolgáltatja.

Borzasztó!

És elájult.

Brack ur súlyos beteg volt. Deliriumban
feküdt, melyben csupán becsstelenségről, sonettek-
ről és anyósokról beszélt.

Vivódása negyedik napján azonban lecsilla-
pult egy kissé és midőn halálát közeledni érez-
te: magához hivatva fiát és fülébe sugta:

— John . . . semminek nem szabad elveszi-
ni . . . hozz hamar egy transmotort!

— Itt van, papa! — kiáltott a fia könybe-
borult szemmel.

Az édes apjának kegyelettel felfogott utolsó
sóhaja épp elég volt Johnnak arra, hogy annak
erejével a halotti torra egy omelette souffléet föl-
verjen.

(Francziából.)

REGÉNY CSARNOK.

Két szin, két sziv.

REGÉNY.

Irta: Sz. Buday Etel.

44

Éppen mint az életben az önző emberek
társait, mely miatt ám sokan pusztulnak el;
ugy mint a virágszálak, melyeket ember önzés-
ből leszaggatott, hogy anyagi hasznot vonjon be-
lőle, s a másik ki megrendelte a gyilkossághoz
okot szolgáltatott, csak azért, hogy magát kitün-
tesse, s neked örömet szerezzen. Lásd Mária
hány virágszálnak kellett időelőtt elpusztulni a
te percznyi örömdért, és e szép virágok mind
érted halmak meg. És elszáradva porszemekként
szállnak szét a nagy mindenségben, s lehet
egykör gyilkosainak porával vegyülnék össze.

— Oh hallgass hallgass Mohamed! — min-
den szavad szivemnek okoz fájdalmat, végleg meg-
zavartad örömeimet, s most már csak önváddal
tekintek kedves virágszokromra, melynek min-
den egyes szála értem hervad el idő előtt;
sejtelemszerűen tűnik fel előttem önéletem rö-
ridése is, s azt hiszem a mennyivel megrövidít-
tem létezésöket, annyival leszen az enyém is
megrövidítve.

Az ideges, tulérzékeny leányka könybe bo-
rult szemekkel nézte bánatosan a virág csókot
elmélyedve gondolatokba, Mohamed megdöbben-
ve tekintett szép szomorú arczára, s megbánva
meggondolatlan beszédét, melyre lelki keseredett-
sége vitte, nagy zavarba jött, nem tudta miként
felejtse el Máriával azt. Azraele mint a háznak jó
angyala mentésére érkezett s Máriát homlok-
csókolta.

— Ugyan, van-e okod ily csekélységért bán-
kódnod? — s általa Mohamednek is keserűt okoz-
nod? Éj! ti valóságos nagy gyerekek vagytok;
igazán alig győzöm fenttartani az egyetértést
köztetek.

Na illik-e így gyötörnötök egymást? — S
te Mohamed — a helyett hogy kifejeznéd öröme-
det mit szived érez Mária boldogsága felett, hát
össze-vissza csacsogsz badar dolgokat, meggon-
dolás nélkül, s végtére majd nem sirva fakadtok
egymásért.

Mohamednek sikerült lelki erőt nyerni míg
Azraele beszélt, s nyugodtan szólt.

— Tökéletesen igazad van jó nővér, beös-
merem szellemi kiskorúságot szemben veled,
s azt, hogy egyedüli hibás én vagyok, amért
Máriát akaratom ellen is megszorítottam a
helyett, hogy boldogságához szivből szerencsét
kívántam volna. — Oh Mária, megtudsz-e bocsá-
tani, s elfeledni a mai napon okozott szomorú-
ságot? — s elfogadod-e szivbeli kívánatom bol-
dagságod tartósságához?

— Megbocsátanom nincs mit — a rossz be-
hatást felejteni igyekszem, jó kívánatodat öröm-
mel fogadom Mohamed, s — óhajtom nyerd
vissza kedélyedet mit elvesztettél.

— Mely mindnyájatokra kellemetlenül hat
ugy-e Mária? — Lásd ily rossz vézget lebeg fe-
lettem, mely mások s magam szerencsétlenségére
öszönöz.

— Ne légy igazságtalan a sors, önmagad s
mások iránt — Mohamed, hisz téged a ter-
mészet szeretetreméltó tulajdonságokkal áldott
meg s mi mindnyájan szeretünk és te mégis oly
elégedetlen vagy.

— N
én is tud
got elnye
azt annak
mint a je
kapva a
talajra is
tova száll
ilyennek
magamat
száll.

Fáy András
Szoboszlai J.
Popovics M.
Puskás Sándor
Nemes Ferec
Belesky Laj
Grünling A.
Miklós Adol
Balecsay S.
Stand Miklós
Bosznay tes
Szabó Istv.
Liknestheim
Kasab Gyula
Schweiguer
Szentpétery
Strauszky J.
Horl György
Swartz Gyula
Popper M.

A
Merighi Giu
Dr Gerő Al
Benedetty é
Straszter Im
Papp Lajos
Toldi birtok

Bernáth Istv
Warente Jul
Lősi János
Brand Auré
Dr Weitaer
S. or

Láry Fülöp
Spitz Albert
Fisch birtok
Lőkócsics t
Sternberg Sa
Benedek Mi
Adler Péter
Mandel Ben
Herkovics I
Faragóné Sz
Patónes Sz
Soskauer ta
Lippe Nádú
Klein Vilmo
Fhon Zsigm
Fhon Benó
Böszörmény
Geiger term
Fischhof term
Grosz Eman
Fhon Sámue
Schifler Bp

ENC

DEBRE

SZ

a le

ajt

s

ta

szép

— Ne ródd ezt fel bűnömül Mária, hisz én is tudnék meglegedett lenni, ha a boldogságot elnyerném azon fogalomban, a melyben én azt annak tartom. — A boldogság oly növény mint a jerikói rózsza, melyet a szelek játéka felkapva a légbe meszszeségbe elsodor, s bár mily talajra is hull le, megtapadva felvirul, hogy újra tova szálljon, sehol hosszan nem maradnak; ilyennek ösmerem én a boldogságot Mária, s magamat oly egyének, kitől a boldogság tova száll.

(Folyt. köv.)

Idegenek névsora.

„Bika” szálloda.

Fáy András mgz. Heves.
Szoboszlai Józsefné T.-Füred.
Popovics Mihályné Nagy-Szalonta.
Puskás Sándor és neje Heves.
Nemes Ferencz Pocsaj.
Belesky Lajos
Grünludwig Albert mérnök Bécs.
Miklós Adolf Tepitz.
Balevcsey Sándor ügyvéd Eger.
Stand Miklós és neje Heves.
Bosznay test. tanár Bpest.
Szabó testv. lelkész Rábi.
Liknestheim Bécs.
Kaszab Gyula Kutlovitz.
Schweigner Gábor utazó Bpest.
Szentpétery „ Bécs.
Strauszky József „ Tricszt.
Horl György ker. Bécs.
Swartz Gyula „ „
Popper M. „ „

Angol királynő szálloda

Merighi Giacomo Itália.
Dr Gerő Albert Farkas ügyvéd Bpest.
Benedetty és Fiai Grätz.
Straszner Imre Bpest.
Papp Lajos és neje Füzesgyarmat.
Toldi birtokos Szoboszló.

„Fehérlő” szálloda.

Bernáth István lelkész Dravó Szabolcs.
Warente Juliánd utazó Grätz.
Lósi János Bécs.
Brand Aurél orvos Budapest.
Dr Weitzer Márton kórorvos m. k. tart. állam. honvéd.
S. orvos Diószád.

„Frohner”-szálloda.

Lüry Filöp utazó Bpest.
Spitz Albert Bécs.
Fisch birtokos N.-Léta.
Lófkovics ter. ker. Iglo.
Sternberg Salamon Bustyaháza.
Banedek Mihályfalva.
Adler Péter Erdőtelek.
Mandel Benő Abapuzsta.
Herkovics Nyiregyháza.
Faragóné Szatmár.
Patónes Szatmár.
Soskauer tanár N.-Károly.
Lippe Nádud. ar.
Klein Vilmos Nyiregyháza.
Fhon Zsigmond Pályi.
Fhon Benő
Boszörményi Nagyvárad.
Geiger term. ker. Bpest.
Fischof term. ker. Bpest.
Grosz Emanuel ker. Diószeg.
Fhon Samuel gazdálkodó Pályi.
Schifler Bpest

ENGELHARDT IZIDOR

szobafestő és fénymázoló

DEBRECZEN, HATVAN-UTCZA 1525. SZ.

Ajánlja magát

SZOBÁK FESTÉSÉRE

a legujabb minták szerint, valamint

ajtók, padozatok

fényezésére,

szóval a szoba festészethez

tartozó munkák,

szép és jutányos árszámítás melletti

kivitelére.

Nyílt tér.**Hála-nyilatkozat.**

Alólírott halás köszönetem nyilvánítása mellett, egy kötelességet vélek teljesíteni itt e nyílt-téren is azáltal, ha tudatom a t. cz. olvasó közönséggel, miszerint jobb szemem látását ezelőtt körülbelől mintegy négy vagy öt évvel teljesen elvesztettem, bal szemem látása pedig a legközelebb lefolyt egy év alatt annyira elromlott, hogy írni, olvasni nem láttam nem csak, de sőt a legközelebbi ismerőseimet is egy pár lépés távrolról fel nem ismertem s így 66 éves életidőm dacára oda lettem utalva, hogy legalább a már teljesen világtalanná lett jobb szememet operál-

tassam és ezt tettem is, még pedig oly szerencsés sikerrel, hogy Isten kegyelméből, tekintetes Dr. Somogyi Zoltán ur ügyes és finom műtete, — továbbá szorgalmas utángondozása folytán, látásomat ismét viszanyertem. Ugyanazért kérem a jó Isten, hogy tek. Dr. Somogyi Zoltán urat ugy a haza javára, valamint esaládjának öröme és hozzám hasonló sorban szenvedő embertársaimnak segítségére és hasznára, az emberi kor legvégsőbb határáig a legjobb egészségben, meglegedésben és boldogságban éltesse!
Debreczen, 1891. Augusztus 25.

Tasnády István,
nyugalmazott erdész.**FÉRFI CHIFFON INGEK**

gallér vagy a nélkül 1.50 kr.

a hirneves Schroll-féle chiffonból

három minőségben: 1.90., 2.20., 2.60.

gallérok, kézelők,

zsebkezdők

minden árhoz.

HARISNYÁK,

urak, nők, gyermekek számára,

ezérna és selyem keztyük.

napernyők, esernyők

legolcsóbb beszerzési forrása

SZABÓ LAJOS FIAI

cézegnél

Debreczen Rózsater.

146. szám.

Az „ISTVÁN” gőzmalom társulat
gyártmányainak**ÁRJEGYZÉKE.**

Az 1887. április hó 18-kán Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.
Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt.	100 kiló.
A. Asztali dara nagyszemű . . .	19.60
B. Szinte „ aprószemű . . .	19.—
0. Király liszt	19.—
1. Lángliszt kivonat	18.40
2. Elsőrendű zsemlye liszt	18.—
3. Zsemlye liszt	17.40
4. Elsőrendű kenyér liszt	17.—
5. Közép kenyér liszt	16.20
6. Kenyér liszt	15.—
7. Barna kenyérliszt zsákkal á 70 klg.	13.—
8. Takarmány liszt	9.60
11. Finom korpa zsákkal á 50 klg.	6.—
12. Durva „ „ „ „ „	5.—

Debreczen, 1891. augusztus 25.

NÉPELŐADÁS.A MARGIT-FÜRDŐ TELEP
KORCSOLYA PÁLYÁJÁN

a világhírű léghajós

GIACOMO MERIGHIés
a fötűmulhullan akrobaták, a**BENEDETTI CSALÁD**

Csütörtökön, e hó 27-én kedvező idő esetén

melyen leszállított helyarok mellett

NÉPELŐADÁST

rendeznek, hogy a kevésbé tehetősebbeknek is alkalom nyujtassék e nagyszerű és ritka látványokban gyönyörködhetni.

HELYÁRAK: I. hely 50 kr., II. hely 30 kr., III. hely 10 kr.

A nagyérdemű közönség minél tömegesebb látogatását kéri

a művészek.

MINDENMŰ KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDAJA
Debrezzenben, Főpiazcz, Sz. Nagy Károly-ház. — Ajánlja magát mindenféle
gyors és pontos elkészítésére.

Elvállal: tankönyveket, hírlapokat, folyóiratokat és rovatozott íveket,
ÉT-, BOR- és ÁRLAPOKAT; DISZMŰVEKET
arany, ezüst és színyomatban;

Árzas egybekelési- és látogató-jegyeket.
Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközölhetnek.

A papír gyári árban számíttatik.
HIRDETESEKET a kiadásomban napor kint megjelenő „DEBRECZENI HIRLAP”-ban legolcsóbban
számítva közléteszek.

KUTASI IMRE
könyv- és könyomda tulajdonos.

DISZOKLEVÉL 1871

DISZOKLEVÉL 1879

a legjutányosabb árakon felvállaltatnak.

Debreczen, 1891 Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.